

Remiss av ny förbundsordning för Kommunalförbundet Regionala Kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten

Dnr 00167-2022

Förslag till beslut

Regionstyrelsen beslutar att lämna yttrande enligt bilaga.

Sammanfattning

Region Norrbotten och Norrbottens Kommuner har gemensamt arbetat fram ett förslag till ny förbundsordning för kommunalförbundet regional kollektivtrafikmyndighet i Norrbottens län (RKM). Myndigheten önskar nu synpunkter på förslaget från samtliga medlemmar.

Vid ärendets behandling i regionstyrelsen den 8 mars 2022 60 beslutade regionstyrelsen återremittera ärendet efter en diskussion om regionfullmäktiges beslut 28-29 oktober 2020 § 91. Fullmäktiges beslut berör inte aktuellt ärende om remiss om ny förbundsordning för RKM som regionstyrelsen har att yttra sig över.

Ärendet

Bakgrund

Regionala kollektivtrafikmyndigheten Norrbotten (RKM) bildades den 1 januari 2012 under organisationsformen kommunalförbund. Medlemmar i förbundet är kommunerna Arjeplog, Arvidsjaur, Boden, Gällivare, Haparanda, Jokkmokk, Kalix, Kiruna, Luleå, Pajala, Piteå, Älvsbyn, Övertorneå och Övertorneå samt Region Norrbotten.

Myndigheten ska samordna, effektivisera och utveckla kollektivtrafiken i länet samt medverka i lokala, regionala och nationella nätverk som skapar förutsättningar för en fortsatt utveckling och rationell hantering av kollektivtrafik.

Tidigare beslut

Regionfullmäktige beslutade den 28-29 oktober 2020 § 91 att säga upp befintligt samverkansavtal (punkt 3). Bakgrunden till detta var oenighet mellan medlemmarna gällande hur underskottsfinansieringen skulle fördelas. Regiondirektören fick samtidigt i uppdrag att ta fram förslag på hur kollektivtrafikmyndigheten i Norrbotten kan utformas utifrån ansvar och organisation samt att uppdraget ska ske i samverkan med länets kommuner samt att tillsammans med länets kommuner ta fram förslag på hur ett nytt samarbetsavtal kan utformas.

Vid samma fullmäktigesammanträde fattades beslut om motion 2-2020 om utredning av förändrad organisations- och verksamhetsform för den region-

ala kollektivtrafikmyndigheten (§ 109). Fullmäktige beslutade bifalla motionens förslag om att utreda samt redovisa för- och nackdelar med de olika organisations och verksamhetsformerna som finns inom landets regionala kollektivtrafikmyndigheter samt att redovisa förslag till förändringar i Norrbotten.

Olika sätt att organisera den regionala kollektivtrafiken

Med regional kollektivtrafik avses sådan kollektivtrafik som huvudsakligen syftar till att tillgodose medborgarnas behov av arbetspendling och annat vardagsresande. Den omfattar all offentligt finansierad kollektivtrafik i länet, både inom kommuner och mellan kommuner/län där trafikplikt gäller.

Grunden är att regionen tillsammans med länets kommuner gemensamt ansvarar för denna verksamhet. Den regionala kollektivtrafiken kan organiseras på ett antal olika sätt:

- I förvaltning på regionen (då krävs skatteväxling med kommunerna).
- I en gemensam nämnd tillsammans med kommunerna (regionen ansvarar för kansli).
- I ett kommunalförbund tillsammans med kommunerna (den organisationsformen som Norrbotten valt).

Arbete med förslag ny förbundsordning

Våren 2021 beslutade kommunalförbundets medlemmar, Region Norrbotten och länets 14 kommuner, att tillsätta en gemensam styrgrupp och arbetsgrupp för att se över och tydliggöra skrivningar i den nuvarande förbundsordningen med tillhörande samarbetsavtal. Syftet med översynen har varit att tydliggöra ansvar och roller och att förbättra budgetprocessen samt styrningen av förbundet. I uppdraget *ingick inte* att se över den nuvarande kostnadsfördelningsmodellen (bilaga Kriterier kostnadsfördelning) mellan medlemmarna. Däremot ingick det i uppdraget att tydliggöra skrivningar gällande hur kostnader och intäkter fördelas för att bli begripligt för medlemmarna.

Styrgruppen har bestått av tre politiska representanter från regionen och tre från Norrbottens Kommuner. Arbetet har utförts av två tjänstepersoner med stöd av jurist från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR).

Generella principer

Kommunalförbundet regionala kollektivtrafikmyndigheten i Norrbottens län har två huvudsakliga lagstiftningar att förhålla sig till:

- Kommunallag (2017:725)
- Lag (2010:1065) om kollektivtrafik

Kollektivtrafiklagen är en speciallag och står därmed ”över” de övriga två lagarna som är allmän lag. Det innebär till exempel att ingen av förbundets medlemmar kan välja att stå utanför eller att gå ur förbundet om inte medlemmarna har kommit överens om en annan organisationsform.

SKR:s jurist har bedömt att lagtext inte bör eller behöver ingå i förbundsordningen. De delar i nuvarande samarbetsavtal som blir kvar när lagtexten tagits bort har inarbetats i förbundsordningen. Vissa delar som idag finns i förbundsordningen bör flyttas över till förbundsdirektionens arbetsordning (som idag kallas för reglemente).

Den fortsatta processen

Enligt nuvarande förbundsordning (§20) ska ändring av eller tillägg till förbundsordning föreslås av direktionen och beslutas av medlemmarnas fullmäktige. Arbetsgruppen har överlämnat förslag till ny förbundsordning, inklusive bilaga gällande finansiering av allmän kollektivtrafik till RKM för fortsatt hantering. RKM har skickat förslaget på remiss till medlemmarna och kommer att behandla inkomna synpunkter för att under våren 2022 skicka ut en slutgiltig förbundsordning för antagande hos respektive medlem. Den nya förbundsordningen måste beslutas av alla medlemmars fullmäktige under 2022 för att kunna gälla från och med 1 januari 2023.

Bilagor:

Yttrande över Förslag ny Förbundsordning (inkl bilaga Finansiering av allmän kollektivtrafik i Norrbottens län)

Förslag ny Förbundsordning (inkl bilaga Finansiering av allmän kollektivtrafik i Norrbottens län)

Jämförelse gamla och nya förbundsordningen

Protokollsutdrag skickas till:

Regionala kollektivtrafikmyndigheten Norrbottens län

Regional utvecklingsdirektör

Regiondirektör

Ekonomidirektör